

Vergaderjaar 1991–1992

22 334

Wijziging van de deelnemingsvrijstelling in de vennootschapsbelasting alsmede wijziging van de dividendbelasting (aanpassing aan de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 23 juli 1990 betreffende de gemeenschappelijke fiscale regeling voor moedermaatschappijen en dochterondernemingen uit verschillende Lid-Staten)

Nr. 6

EINDVERSLAG

Vastgesteld 2 december 1991

Na kennisneming van de memorie van antwoord zijn in de vaste Commissie voor Financiën¹ nog verscheidene vragen gesteld en opmerkingen gemaakt.

Onder het voorbehoud dat de regering deze tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

1. Inleiding

De leden van de fracties van CDA, PvdA en VVD hadden met belangstelling kennis genomen van de memorie van antwoord.

De leden van de VVD-fractie beperkten zich in dit eindverslag tot slechts enkele kanttekeningen.

De leden van de CDA-fractie merkten op dat het oordeel van de regering dat een richtlijn dient te worden verwerkt ten einde te kunnen worden toegepast en belastingplichtigen in staat te stellen daarop een beroep te doen, niet juist is. Zelfs zo zeiden deze leden, indien belastingplichtigen geen beroep zouden kunnen doen op de richtlijn, als zij worden geconfronteerd met een heffing die niet door de richtlijn wordt gedekt (quod non), maken Von Colson (14/83 jur. 1984 blz. 1891) en het Marleasing arrest (C106/89) duidelijk dat de richtlijn moet worden toegepast als ware deze in het nationale recht geïncorporeerd (vergelijk Mr. S. Prechal, weekblad voor fiscaal recht nr. 5984). De leden van de CDA-fractie konden zich niet aan de indruk onttrekken dat dit beginsel de regering bij het opstellen van de wettekst niet in alle gevallen goed voor ogen heeft gestaan.

De leden van de PvdA-fractie merkten op dat zij in het voorlopig verslag – mede naar aanleiding van publikaties in de vakpers en brieven van deskundigen aan de vaste Commissie voor financiën – bij het voorliggende wetsvoorstel een aantal kritische vragen en kanttekeningen hadden geplaatst. Het viel deze leden op dat in de memorie van antwoord op geen enkele wijze aan deze kritiek tegemoet is gekomen.

¹ Samenstelling:

Leden: Van Houwelingen (CDA), Schutte (GPV), De Korte (VVD), Tommel (D66), Linschoten (VVD), voorzitter, Paulis (CDA), Van Rey (VVD), Vermeend (PvdA), Brouwer (Groen Links), G. H. Terpstra (CDA), Melkert (PvdA), ondervoorzitter, Smits (CDA), Reitsma (CDA), Vreugdenhil (CDA), Vriens-Auerbach (CDA), Van Rijn-Vellekoop (PvdA), Van der Vaart (PvdA), G. de Jong (CDA), Ybema (D66), A. de Jong (PvdA), Kersten (PvdA), Van Heemst (PvdA) en R. van Middelkoop (PvdA).

Plv. leden: Leers (CDA), Van Dis (SGP), Van Erp (VVD), Groenman (D66), Weisglas (VVD), Gerritse (CDA), Van Hoof (VVD), Schoots (PvdA), Rosenmöller (Groen Links), Hillen (CDA), Van Traa (PvdA), Wolters (CDA), Van den Camp (CDA), Schartman (CDA), De Leeuw (CDA), Van Zijl (PvdA), Verspaget (PvdA), Van Iersel (CDA), Wolffensperger (D66), Vacature PvdA, Van Otterloo (PvdA), Leerling (RPF), Van Nieuwenhoven (PvdA).

Daarom vroegen zij of dit betekent dat de regering van oordeel is dat met het voorliggende wetsvoorstel op een optimale wijze wordt vormgegeven aan de implementatie van Richtlijn 90/435/EEG in de Nederlandse belastingwetgeving. Deze leden waren daarvan nog niet overtuigd. Daarom vroegen zij (opnieuw) aandacht voor enkele punten.

2. Toetsing van de regeling inzake de deelnemingsvrijstelling in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 aan de richtlijn

De leden van de CDA-fractie stelden tot hun leedwezen vast dat de regering kennelijk hun vragen en opmerkingen over de toegang tot het Europese vrijgestelde dividendcircuit niet goed had begrepen.

Zij hadden situaties als de volgende voor ogen. Een Nederlandse N.V. wenst een lagere belastingdruk op haar beleggingen. Zij richt in een andere E.G.-Lid-Staat een vennootschap op. Deze koopt een maatschappij of richt er een op met een tax-haven status in een van de bekende landen; daarnaast verricht zij eventuele beleggingsactiviteiten in het land van vestiging. Indien nu de andere E.G.-Lid-Staat voor de door de tax-haven-company uitgedeelde dividenden enige vorm van deelnemingsvrijstelling verleent, kunnen deze opbrengsten vrij van dividend en vennootschapsbelasting naar de Nederlandse vennootschap toevloeien. Dit, terwijl ingevolge de huidige wetgeving een dividend op grond van een dergelijke constructie niet vrijgesteld is en koerswinsten behaald bij een dergelijke opzet belast zijn.

Nu de regering kennelijk nog niet op de hoogte is van de mogelijkheden op dit terrein zouden deze leden het wat voorbarig vinden om nu reeds verder te gaan dat de richtlijn. Een dergelijke handelwijze kan, aldus deze leden, beter beoordeeld worden aan de hand van de uitkomsten van de studie naar aanleiding van de motie-Van Amelsfoort. Om te kunnen beoordelen of en in hoeverre de concurrentiepositie van de in het internationale verkeer populaire Nederlandse (tussen)houdstermaatschappij is aangetast, verzochten deze leden de overlegging van de Belgische herziene wetgeving met betrekking tot de deelnemingsvrijstelling. Deze leden vroegen in dit verband ook naar de positie van de Belgische coördinatiecentra. Dient de daarvoor geldende regeling als een bijzonder regime beschouwd te worden, zodat uitsluiting van de deelnemingsvrijstelling van de daaruit voortvloeiende dividenden tot de mogelijkheden van de andere lidstaten gaat behoren? Prof. van der Geld wijst er in het Weekblad voor fiscaal recht (WFR) van 14 november 1991, nr. 5985 op, zo zeiden de leden van de CDA-fractie, dat de woorden «zonder toepassing van een bijzonder regime» voorkomen niet in de richtlijn, maar wel in het wetsvoorstel zodat de wet strenger is geformuleerd dan de richtlijn. Indien een lidstaat voor de afschrijving op schepen een bijzonder afschrijvingsregime kent, ligt het, zo vervolgden deze leden, toch ook niet in de rede om op grond van artikel 1 lid 2 de deelnemingsvrijstelling niet toe te passen op de door de dochtermaatschappij uitgekeerde dividenden. Ook kan, naar het oordeel van deze leden, van misbruik niet gesproken worden, indien een vennootschap gevestigd in een Lid-Staat aldaar niet is onderworpen aan de vennootschapsbelasting, doch een vaste inrichting heeft in een land «B» die aldaar wel is onderworpen aan een winstbelang.

In de memorie van antwoord staat, aldus de leden van de PvdA-fractie, dat ingeval het lichaam waarin wordt deelgenomen in de desbetreffende Lid-Staat aan het normale regime van de winstbelasting is onderworpen, de eis kan vervallen dat de moedermaatschappij de aandelen in de buitenlandse dochtermaatschappij niet ter belegging mag houden. Voor een ontgaan van het Nederlandse regime voor beleggingsinstellingen behoeft dan niet te worden gevreesd. In het wetsvoorstel vervalt de

beleggingseis dan ook in het geval dat de dochtermaatschappij onderworpen is aan een belasting als omschreven in artikel 13g, lid 1, onder 1e. Gezien de ratio van de beleggingseis is niet duidelijk waarom bij het vervallen van deze eis tevens de voorwaarde wordt gesteld dat de belastingplichtige een in de bijlage bij de richtlijn genoemde rechtsvorm moet hebben (artikel 13g, lid 1, onder 2e). Indien deze voorwaarde zou komen te vervallen, zouden naast VN's en BV's ook coöperatieve verenigingen, open commanditaire vennootschappen en andere belastingplichtige lichamen die geen in de bijlage bij de richtlijn genoemde rechtsvorm hebben van de verruiming van de deelnemingsvrijstelling gebruik kunnen maken. Hierdoor zou tevens beter worden aangesloten bij de huidige reikwijdte van de deelnemingsvrijstelling hetgeen blijkens de memories van toelichting en antwoord een uitgangspunt is geweest bij de aanpassing van deze vrijstelling aan de richtlijn.

De leden vroegen of gezien de ratio van de beleggingseis en de reikwijdte van de huidige deelnemingsvrijstelling de voorwaarde die in het wetsvoorstel wordt gesteld aan de rechtsvorm van de belastingplichtige zou kunnen vervallen. Bestaat er – nu ook beleggingen als deelneming kunnen worden aangemerkt – nog wel behoefte aan het (begunstigde) standpunt dat in Resolutie BNB 1975/11 is ingenomen naar aanleiding van BNB 1974/2 (holdingsarrest), zo vroegen deze leden.

In de memorie van antwoord wordt terecht opgemerkt dat misbruik in het algemeen bestreden moet worden. Het uitgangspunt daarbij is dat de richtlijn van toepassing is, tenzij aangetoond wordt dat sprake is van misbruik. Het bona fide bedrijfsleven dient in al zijn schakeringen inclusief reële hoofdkwartieren of reële financieringsmaatschappijen in aanmerking te komen voor toepassing van de richtlijn. Het proces van Europese integratie dient, zo wordt vervolgd, in dit opzicht niet te worden belemmerd.

In dit verband rijst echter de vraag of reële hoofdkwartieren of reële financieringsmaatschappijen wel onder het voorgestelde artikel 13g Wet op de vennootschapsbelasting kunnen vallen. Artikel 13g betreft immers de situatie dat een belegging in een buitenlandse vennootschap onder voorwaarden toch als een deelneming kan worden beschouwd. Deze leden vroegen of aangenomen moet worden dat, indien het bona fide Nederlandse bedrijfsleven een dochtermaatschappij heeft in een in een andere Lid-Staat gevestigde vennootschap die aldaar over de economische realiteit beschikt welke passend is bij de door haar ter plaatse verrichte werkzaamheden ten behoeve van het concern waartoe zij behoort en die haar vermogen in dat kader aan groepsmaatschappijen uitleent, de aandelen in deze dochtermaatschappij niet «ter belegging» worden gehouden. Is de regering van mening dat de aandelen in de dochtermaatschappij door haar Nederlandse moedermaatschappij niet «ter belegging» worden gehouden, zodat artikel 13g Wet Vpb in die situatie niet aan de orde komt?

De leden van de PvdA-fractie achtten het van belang dat bevestigd wordt dat de kwestie van het «bijzondere regime» in het land van vestiging van een buitenlandse dochtermaatschappij van een Nederlandse moedermaatschappij alleen speelt indien de aandelen in die buitenlandse vennootschap «ter belegging» zouden worden aangehouden. In situaties van reële financieringsmaatschappijen die in hun vestigingsland metterdaad economische activiteiten vervullen ten behoeve van het desbetreffende concern en ter plaatse ook bekwaam en bevoegd personeel hebben, lijkt die vraag niet aan de orde.

De leden van de VVD-fractie vroegen een reactie van de regering op het standpunt van prof. dr. J.A.G. van der Geld dat de onderworpenheidseis in het voorgestelde artikel 13g, eerste lid, onder 1e van de Wet op de vennootschapsbelasting een aantal vragen oproept.

Gesteld wordt, aldus de leden van de PvdA-fractie, dat de richtlijn het *fraus legis*-instrument onverlet laat. Zou eenzelfde standpunt kunnen worden ingenomen als door de Hoge Raad in BNB 1989/217 (inzake verhangings van deelneming door een – buiten Nederland gevestigde vennootschap – tegen schuldig erkenning) is gehonoreerd, indien de «verhangende vennootschap» dan wel crediteur (in BNB 1989/217: A NV) in een EG-land zou zijn gevestigd?

Met andere woorden, zo vroegen deze leden, kan het voor de *fraus legis* vereiste element «strijd met doel en strekking» na 1 januari 1992 nog wel louter vanuit nationale optiek worden beoordeeld of is er geen sprake van «winstdrainage» zolang het EG-heffingsbelang maar niet wordt geschaad.

Naar nationaal recht kwalificeert «economische eigendom» ook voor toepassing van de deelnemingsvrijstelling (verg. BNB 1986/118). Is deze zienswijze ruimer dan het «deelnemingsbegrip» volgens de richtlijn en – zo ja – wordt het uit hoofde van «harmonisatie van wetgeving» niet wenselijk geacht het nationale recht in dit opzicht aan de richtlijn aan te passen, zo vroegen deze leden.

De leden van de PvdA-fractie vroegen of de tweede volzin van artikel 13, eerste lid, Wet op de vennootschapsbelasting niet een forfaitaire wijze van vaststelling is van kosten die met de deelneming verband houden, zoals is bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de richtlijn. Is artikel 13, eerste lid, tweede volzin, Wet op de vennootschapsbelasting overigens tevens bij uitbreiding van een deelneming van toepassing?

In de memorie van antwoord wordt opgemerkt dat de beleggingsinstelling niet onder de richtlijn valt. Dit standpunt wordt gestaafd door er op te wijzen dat bij de beraadslagingen over de richtlijn in Brussel de beleggingsinstelling uitdrukkelijk aan de orde is geweest. Door Nederland is naar voren gebracht, zo blijkt uit de memorie van antwoord dat beleggingsinstellingen buiten de werkingssfeer van de richtlijn dienen te blijven. De andere Lid-Staten en de Commissie zijn daarmee akkoord gegaan. Koopmans stelden zich onlangs op het standpunt dat bij de uitleg van een richtlijn slechts belang toekomt aan de considerans en de tekst van een richtlijn. Op welke wijze zal het resultaat van de beraadslagingen in Brussel van invloed zijn op een eventuele procedure voor het Hof van Justitie over de vraag of een Nederlandse beleggingsinstelling inderdaad niet onder de werkingssfeer van de richtlijn valt? Had het in dat verband niet veel meer voor de hand gelegen, de Nederlandse beleggingsinstelling uitdrukkelijk in de richtlijn zelf van zijn werkingssfeer uit te sluiten gezien de overeenstemming op dit punt met de andere Lid-Staten?

Heeft Nederland in Brussel bij de beraadslagingen andere doch soortgelijke afspraken gemaakt die voor belastingplichtigen niet kenbaar zijn, maar die toch bij de Nederlandse wetgeving een rol spelen, zo vroegen deze leden.

De leden van de CDA-fractie vroegen in verband met het dual-residence-verschijnsel of op grond van het arrest van het Hof van Justitie van 28 januari 1986 270/83 het wel zo is dat een naar Belgisch recht opgerichte vennootschap de status van beleggingsinstelling ontzegt kan worden (vergelijk Daniëls W.F.R. 5985).

De leden van de PvdA-fractie hadden vastgesteld dat in de memorie van antwoord het standpunt wordt ingenomen dat in het geval een dual-residentvennootschap ingevolge het nationale recht van een Lid-Staat en volgens het nationale recht van een derde staat fiscaal wordt geacht zowel in die Lid-Staat als in die derde staat te zijn gevestigd, deze vennootschap onder de richtlijn valt. Daarbij is vereist

dat de vennootschap niet op grond van een belastingverdrag van die Lid-Staat met die derde staat, geacht moet worden in die derde staat te zijn gevestigd.

Ondanks dit standpunt dat een dergelijke vennootschap onder de richtlijn valt, kan zij in veel gevallen toch geen gebruik maken van de deelnemingsvrijstelling en de vrijstelling van dividendbelasting. Aan de hand van een voorbeeld dat ziet op de dividendbelasting wordt dit toege-licht.

Een BV waarvan de werkelijke leiding in Nederland zetelt, is een 100%-dochter van een naar het recht van een Lid-Staat opgerichte moedermaatschappij die een in de bijlage bij de richtlijn genoemde rechtsvorm heeft. De werkelijke leiding van deze moedermaatschappij wordt in een derde Staat uitgeoefend. Er is geen belastingverdrag gesloten tussen deze Lid-Staat en de derde staat. Ingevolge de nationale wetgeving van de Lid-Staat is deze vennootschap aldaar fiscaal gevestigd; ingevolge de wetgeving van de derde staat is de vennootschap fiscaal ook in deze staat gevestigd. De vennootschap is in de Lid-Staat zonder keuzemogelijkheid en zonder ervan te zijn vrijgesteld, onderworpen aan een belasting naar de winst als bedoeld in artikel 2, onderdeel c, van de richtlijn.

Getoetst aan de bepalingen van de richtlijn en het in de memorie van antwoord verwoorde standpunt valt een dergelijke vennootschap onder de werkingssfeer van de richtlijn: Nederland moet de winstuitkeringen van deze BV aan de moedermaatschappij dus vrijstellen van dividendbelasting. Ingevolge het voorgestelde artikel 4a, Wet op de dividendbelasting zijn deze winstuitkeringen echter niet vrijgesteld omdat voor toepassing van die wet de moedermaatschappij niet in een Lid-Staat is gevestigd: zij is in de derde staat gevestigd omdat aldaar de werkelijke leiding wordt uitgeoefend. Bij niet naar Nederlands recht opgerichte lichamen zal immers aan de hand van artikel 4 Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) moeten worden bepaald waar een vennootschap is gevestigd. De plaats van werkelijke leiding is daarbij doorslaggevend. Voor toepassing van de AWR en derhalve ook voor de wet op de dividendbelasting 1965 komt bij de bepaling van een vestigingsplaats geen belang toe aan de vraag of een lichaam ingevolge de fiscale wetgeving van een Lid-Staat wordt beschouwd in deze staat zijn fiscale woonplaats te hebben, hetgeen echter in strijd is met artikel 2, letter b van de richtlijn.

Zou op dit punt de Nederlandse implementatie-wetgeving aangepast kunnen worden, zodat deze in overeenstemming is met zowel de richtlijn als met het in de memorie van antwoord verwoorde standpunt, zo vroegen deze leden.

Naar aanleiding van het voorbeeld van een in Nederland gevestigde NV A met een deelneming in een maatschappij B, die krachtens het recht van een EG-Lid-Staat X is opgericht en waarvan de winst in Nederland wordt behaald, alwaar zich ook de leiding bevindt, wordt geconcludeerd – onder meer – dat sprake is van een «binnenlandse situatie». Echter, als NV X in Zwitserland is opgericht en aldaar haar statutaire zetel heeft, dan zou de vestigingsplaats van NV X volgens artikel 2, vierde lid, van het belastingverdrag met Zwitserland, in Zwitserland zijn gelegen. Is nu op grond van artikel 4 AWR sprake van een binnenlandse situatie of prevaleert – zoals in bovenstaande casus – de verdragsvestigingsplaats? Indien artikel 4 AWR voorgaat, waarom is dat dan niet meer zo, indien sprake is van een «dual residence» in een Lid-Staat en een derde land, zo vroegen deze leden.

Het antwoord op de vraag over het woord «aldaar» gaat voorbij aan de «kern», namelijk, dat de richtlijn niet de voorwaarde kent dat de onderworpenheid moet bestaan in het land waar de deelneming feitelijk is gevestigd. De leden van de PvdA-fractie vroegen of het in dit opzicht

strengere Nederlandse regime een rechtvaardiging vindt in artikel 1, tweede lid, van de richtlijn.

3. Toetsing van de Wet op de dividendbelasting 1965 aan de richtlijn

De leden van de CDA-fractie merkten op dat zij met belangstelling kennis hadden genomen van het betoog van prof. dr. J. A. G. van der Geld in W.F.R. nr. 5985 over de vraag of «het behouden» van de deelneming op een periode voor de dividendbetaling doelt of op een periode daarna. Deze leden zouden gaarne hierop een nadere reactie van de regering vernemen. Dit punt moet, aldus deze leden, bij de onderhandeling over de richtlijn ter sprake zijn geweest. Zij waren overigens van oordeel dat, in verband met de eerder genoemde concurrentiepositie van de Nederlandse (tussen)holding, een termijn van één jaar de voorkeur verdient. Tevens vroegen zij wat er de bezwaren tegen zijn om ook een uitdeling voor het nultarief te doen kwalificeren, indien de moedermaatschappij direct slechts een belang bezit van bij voorbeeld tien procent, doch indirect van 25 procent. In het algemeen behoeft, naar het oordeel van de leden van de CDA-fractie, niet voor misbruik worden gevreesd en kan aan de behoefte worden voldaan tot (her)structurering van internationale concerns als betrokkenen kunnen aantonen dat sprake is van een groepsmaatschappij in de zin van artikel 24b Boek II BW die reeds langer dan een jaar in het bezit is van 25% van de aandelen. Wat betreft de koppeling aan artikel 24b Boek II BW merkten zij op dat zij zich ook een koppeling konden voorstellen aan de structuren in artikel 47a Algemene Wet inzake rijksbelastingen.

Dan zijn de relaties ook controleerbaar. Deze leden zeiden voorts dat zij met prof. Van der Geld in de eerder genoemde publikatie van mening waren dat de bezitsei niet geldt per aandeel, maar dat na een uitbreiding van de participatie, als daarvoor en daarna aan de 25%-eis is voldaan, de vrijstelling van toepassing dient te zijn.

Artikel 4a, lid 1, onder 2e van de Wet op de dividendbelasting 1965 stelt als voorwaarde voor de vrijstelling van dividendbelasting op de ter beschikking gestelde opbrengst, dat de moedermaatschappij reeds gedurende een ononderbroken periode van twee jaar tenminste 25 procent van het nominaal gestorte kapitaal van de dochtermaatschappij bezit, zo merkten de leden van de PvdA-fractie op. Daarnaast wordt de voorwaarde gesteld dat de moedermaatschappij ieder aandeel respectievelijk ieder winstbewijs waarop de uitdeling plaatsvindt, reeds gedurende een ononderbroken periode van twee jaar in haar bezit heeft. De memorie van antwoord noemt als ratio van deze voorwaarden dat daarmee wordt vermeden dat een aandeelhouder kort voor een dividenduitkering aandelen gaat kopen of gaat bijkopen om deze aandelen kort na de dividendumkering weer te verkopen zodat inhouding van dividendbelasting wordt voorkomen. Deze voorwaarden zouden tot overkill kunnen leiden en tevens investeringen in Nederlandse vennootschappen belemmeren. Indien bij voorbeeld een moedermaatschappij die gedurende een ononderbroken periode van tenminste twee jaar 100 procent van de aandelen van een Nederlandse dochtermaatschappij bezit, een deelneming inbrengt in de Nederlandse dochter tegen uitgifte van aandelen, zal gedurende twee jaar Nederlandse dividendbelasting verschuldigd zijn voor zover door de Nederlandse vennootschap dividenden worden uitgekeerd op de laatstelijk verkregen aandelen. Ook zou, indien een in een andere Lid-Staat gevestigde vennootschap in Nederland wil investeren en daartoe een Nederlandse dochter NV of BV opricht, gedurende twee jaar dividendbelasting verschuldigd zijn. Als derde voorbeeld wilden deze leden het geval noemen dat een Neder-

landse BV met meer aandeelhouders haar aandelenkapitaal vergroot. Indien als gevolg van deze uitbreiding de verhouding tussen de bestaande aandeelhouders niet wijzigt, kan er naar hun mening geen sprake zijn van misbruik. Op basis van het huidige voorstel echter, is gedurende de eerste twee jaar in Nederland dividendbelasting verschuldigd indien in die periode winst wordt uitgekeerd.

De hiervoor genoemde voorwaarden zijn moeilijk te rijmen met hetgeen in de fusierichtlijn (90/434/EEG) over misbruik is opgemerkt. In artikel 11, lid 1, onderdeel a van de fusierichtlijn is bepaald dat van misbruik («belastingfraude of -ontwijking») geen sprake is bij «zakelijke overwegingen», zoals bij herstructurering of rationalisering van de activiteiten van de betrokken vennootschappen. Dergelijke «zakelijke overwegingen» zouden in beginsel ook bij de implementatie van de moederdochterrichtlijn misbruik moeten uitsluiten.

Deze leden vroegen of in gevallen dat aannemelijk wordt gemaakt dat van misbruik geen sprake is, de invordering van dividendbelasting, op verzoek, kan worden uitgesteld.

Indien de desbetreffende aandelen niet twee jaar in het bezit van de moedermaatschappij blijven, zal de belasting alsnog kunnen worden ingevorderd. Na het verstrijken van de twee-jaarstermijn is het uitstel definitief. De hiervoor gesignaleerde mogelijke overkill zou derhalve voorkomen kunnen worden door voor toepassing van de Wet op de dividendbelasting 1965 een overeenkomstige regeling op te nemen als thans is voorgesteld in artikel 40a Wet op de inkomstenbelasting IB jo. artikel 25, lid 4 en 27, lid 3 van de Invorderingswet in verband met de implementatie van de fusierichtlijn.

Indien niet op deze wijze overkill kan worden voorkomen bij de implementatie van de moederdochterrichtlijn zou dan op een andere wijze tegemoet kunnen worden gekomen aan voornoemde bezwaren, zo vroegen deze leden.

De conclusie van deze leden was dat de zogenaamde twee-jaarsbezitseijs onjuist wordt uitgelegd. Ook kan hierdoor de goede positie van Nederland als vestigingsland voor houdstermaatschappijen worden aangetast. Voorts achtten deze leden het waarschijnlijk dat de gegeven uitleg aan het bepaalde in artikel 3 letter 2, tweede liggende streepje (zowel eerste als tweede gedeelte daarvan) aan de rechter zal worden voorgelegd, met de vraag of de Wet op de dividendbelasting 1965 wel in overeenstemming met de richtlijn is aangepast. Daarom vroegen deze leden nogmaals het oordeel van de regering over hun suggestie. In voorkomend geval (waarin aantoonbaar van misbruik geen sprake is) wordt de dividendbelasting gedurende de eerste twee jaren weliswaar verschuldigd, maar niet ingevorderd, totdat na 2 jaar blijkt of aan de bezitsvoorwaarden al of niet is voldaan. Aldus wordt «overkill» voorkomen. Tevens wordt aangesloten bij hetgeen reeds is voorgesteld bij de implementatie van de fusierichtlijn in de Nederlandse wetgeving ten aanzien van het (voorlopig) buiten heffing laten van een voordeel dat in een specifieke situatie is behaald in het kader van een aandelenfusie door een belastingplichtige die vervolgens Nederland metterwoon verlaat.

Ook de leden van de VVD-fractie vroegen aandacht van het voorgestelde artikel 4a, lid 1, onder 2 van de Wet op de dividendbelasting 1965. Zoals deze leden ook reeds in het voorlopig verslag hadden opgemerkt, betwijfelden zij of de tweejaars-eis in zijn huidige formulering spoort met de tekst van de richtlijn. De richtlijn eist in artikel 3, tweede lid, slechts een kwalificerende aandelenparticipatie gedurende een ononderbroken periode van twee jaar. Met de toevoeging «de moedermaatschappij heeft voorts het aandeel respectievelijk het winstbewijs waarop de uitdeling plaats vindt reeds gedurende een ononder-

broken periode van twee jaar in haar bezit» wordt in feite een separate tweejaars-eis geïntroduceerd. De aan het woord zijnde leden achtten een nadere beschouwing op dit onderdeel dan ook gewenst.

Wat is «belasting van de dochteronderneming» in artikel 4, eerste lid, van de richtlijn; valt daar bij voorbeeld ook een «branch profit tax» onder, zo vroegen de leden van de PvdA-fractie.

De memories van toelichting en antwoord vermelden verder dat de verdragen met het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Duitsland belastingverdragen zijn die het «stemrecht-criterium» hanteren. Aangenomen moet worden dat ook het op 8 mei 1990 ondertekende verdrag met Italië – indien het in werking is getreden – een verdrag is dat voorziet in het stemrecht-criterium.

Nu met betrekking tot de vrijstelling van dividendbelasting het stemrecht-criterium het «kapitaal-criterium» vervangt in het geval de moedermaatschappij in de hiervoor genoemde verdragslanden is gevestigd, is het van belang te weten of deze landen wel een overeenkomstig standpunt innemen. Is bekend of voornoemde landen evenals Nederland van oordeel zijn dat de hiervoor genoemde belastingverdragen bilaterale overeenkomsten zijn als bedoeld in artikel 3 lid 2 van de richtlijn?

Slotopmerkingen

De leden van de PvdA-fractie achtten, voor zover daarop nog niet nader is ingegaan in het kader van de eerder gestelde vragen en kanttekeningen, een reactie gewenst op de conclusies in WFR van 14 november 1991, nr. 5985 van prof. dr. J. A. G. van der Geld, mr. drs. P. H. M. Simonis, Mr. F. C. de Hosson, dr. A. H. M. Daniels, Mr. S. H. de Soeten en mr. J. J. Feenstra.

5. Artikelen

Artikel 1 (artikel 13g, eerste lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

In de memorie van antwoord stelt de regering dat de toepassing van de in de jurisprudentie vervatte compartimenteringsgedachte op waardeveranderingen van deelnemingen niet in strijd is met doel en strekking van de richtlijn, nu waardeveranderingen niet onder de werkingssfeer van de richtlijn vallen, zo merkten de leden van de PvdA-fractie op.

De fiscale literatuur stelt zich echter eensgezind op het standpunt dat doel en strekking van de richtlijn niet toelaten de compartimenteringsgedachte toe te passen op onder de werkingssfeer van de richtlijn vallende uitkeringen van winst (zie Van der Geld in het WFR 1991, nr. 5985, blz. 1634, alsmede Lambooy in FED fiscaal weekblad 1991, blz. 484). Wat is het oordeel van de regering over deze zienswijze? Kan, in geval deze opvatting afwijkt van het standpunt in de fiscale literatuur, worden uiteengezet waarop de toepassing van de compartimenteringsgedachte dan berust?

De voorzitter van de commissie,
Linschoten

De griffier van de commissie,
De Gier